

<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-336-95>

УДК 657.6:658.511

КАЩЕНА Наталія

Державний біотехнологічний університет

<https://orcid.org/0000-0001-7069-8860>

НЕСТЕРЕНКО Ірина

Державний біотехнологічний університет

<https://orcid.org/0000-0002-3892-8248>

ОБЛІК ІННОВАЦІЙ: ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ

Стаття присвячена вдосконаленню організаційно-методичних засад обліку інновацій в управлінській інформаційній системі підприємства з акцентом на доходах, витратах і результатах інноваційної діяльності. Ідентифіковано стан інноваційної екосистеми України та її місце в глобальному рейтингу інновацій. На підставі негативної динаміки складових глобального інноваційного індексу визнано проблеми в інтеграції інноваційних підходів у процеси створення доданої вартості. Доведено необхідність суттєвої модернізації інформаційного супроводу управлінських впливів щодо інноваційної діяльності бізнес-суб'єктів, Наголошено на доцільності системного підходу до реформування облікових процесів і створення сприятливого середовища для розвитку інноваційної діяльності підприємств. Обґрунтовано необхідність формування облікової політики з урахуванням специфіки інноваційної діяльності, зокрема через деталізацію рахунків бухгалтерського обліку та цифровізацію бізнес-процесів. Запропоновано інфологічну модель облікової політики, що інтегрує фінансові, соціальні й екологічні аспекти, та сприяє деталізації доходів, витрат і результатів інноваційної діяльності підприємств, забезпечуючи прозорість, точність і своєчасність даних для прийняття управлінських рішень. Презентовано робочий план рахунків, що передбачає виділення субрахунків другого і третього порядку для деталізації інформації про витрати, доходи та результати інноваційної діяльності задля більш точного аналізу і ефективного управління фінансовими потоками підприємства. Розглянуто можливості використання ERP-систем та інструментів штучного інтелекту, машинного навчання і Big Data для автоматизації облікових процесів, оцінювання та моніторингу ефективності інновацій. Зазначено, що впровадження запропонованих рішень сприяє стандартизації та оптимізації подання даних про доходи, витрати і результати реалізації інновацій у зручному форматі, забезпечуючи комплексний підхід до організації і здійснення обліково-аналітичних процедур.

Ключові слова: інновації, облік, облікова політика, цифровізація, інноваційний розвиток, управління підприємством.

KASHCHENA Nataliia, NESTERENKO Iryna

State Biotechnological University

ACCOUNTING OF INNOVATIONS: ORGANIZATIONAL AND METHODOLOGICAL ASPECTS

The article is devoted to improving the organizational and methodological principles of accounting for innovations in the management information system of an enterprise with an emphasis on income, expenses and results of innovation activities. The state of Ukraine's innovation ecosystem and its place in the global innovation ranking are identified. Based on the negative dynamics of the components of the global innovation index, problems in the integration of innovative approaches into the processes of creating added value are recognized. The necessity of significant modernization of information support of managerial influences on the innovative activities of business entities is proved, the expediency of a systematic approach to reforming accounting processes and creating a favorable environment for the development of innovative activities of enterprises is emphasized. The necessity of forming an accounting policy taking into account the specifics of innovation activity, in particular through the detailing of accounting accounts and digitalization of business processes, is substantiated. The author proposes an infological model of accounting policy that integrates financial, social and environmental aspects and facilitates the detailing of income, expenses and results of innovative activities of enterprises, ensuring transparency, accuracy and timeliness of data for making management decisions. The article presents a chart of accounts that provides for the allocation of second- and third-order subaccounts to detail information on costs, income and results of innovation activities for more accurate analysis and effective management of the company's financial flows. The possibilities of using ERP systems and tools of artificial intelligence, machine learning and Big Data to automate accounting processes, evaluate and monitor the effectiveness of innovations are considered. It is noted that the implementation of the proposed solutions contributes to the standardization and optimization of the presentation of data on income, costs and results of innovation in a convenient format, providing an integrated approach to the organization and implementation of accounting and analytical procedures.

Keywords: innovation, accounting, accounting policy, digitalization, innovative development, enterprise management.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Динаміка розвитку економічного середовища, зумовлена інтенсивністю технологічного прогресу, цифровізацією бізнес-процесів і глобалізацією ринкових взаємозв'язків, створює нові виклики для менеджменту підприємств. Флагманом управлінських змін стають інновації, які не лише визначають напрямки трансформації бізнес-моделей, оптимізації виробничих процесів та впровадження стійких технологічних рішень, а й формують конкурентні переваги підприємств, сприяючи їхній здатності адаптуватися до швидкоплинних змін зовнішнього середовища, стимулювати економічну активність та сталий інноваційний розвиток. У цьому контексті на особливу увагу заслуговують питання обліку інновацій

в управлінській інформаційній системі підприємства як інструмента, що забезпечує формування інформаційного масиву релевантних даних для прийняття обґрунтованих рішень з інноваційної діяльності.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Численні дослідження вітчизняних і зарубіжних науковців доводять, що інновації, як результат інноваційної діяльності, є невід’ємною складовою забезпечення сталого економічного зростання бізнес-суб’єктів та потребують достовірного обліку в межах інтегрованих систем управління. На пріоритетності обліково-інформаційних ресурсів у процесі управління інноваційною діяльністю наголошують Т. Кучеренко, О. Ратушна, Л. Мельник [1]. Проблеми, що ускладнюють створення ефективних облікових систем для управління інноваційними процесами висвітлює В. Макарович [2]. Інновації, як об’єкти обліку та їх ключові характеристики визначаються у працях С. Кафки, Н. Канцедаль і Л. Коваль [3–5]. Значну увагу дослідники також приділяють обліку витрат [6; 7], механізмам фінансування [8], обліку доходів і результатів, пов’язаних з інноваційною діяльністю [9], та інвестиціям в інноваційні проекти [10]. Так, О. Грицай підкреслює одну з основних проблем сучасної системи обліку інновацій – відсутність стандартизованих реєстрів і бухгалтерських рахунків для фіксації доходів, витрат і результатів інноваційної діяльності [11]. В роботі В. Федун, А. Люба та І. Ковтонюка наголошується на необхідності розробки інтегрованої обліково-аналітичної системи, яка забезпечувала б стратегічне, тактичне та оперативне управління інноваційною діяльністю підприємств на засадах цифровізації [12]. Віддаючи належне існуючим дослідженням, слід відзначити, що нагальною потребою для забезпечення ефективного управління інноваційною діяльністю є подальше вдосконалення організаційно-методичних засад обліку інновацій. Насамперед це стосується впровадження єдиних підходів до обліку доходів, витрат і результатів від інноваційної діяльності підприємств, а також інтеграції цифрових технологій у бухгалтерські процеси, що дозволить підвищити ефективність обліково-аналітичного забезпечення управління інноваціями.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є удосконалення організаційно-методичних засад обліку доходів, витрат і результатів інноваційної діяльності в управлінській інформаційній системі підприємства.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Інноваційний розвиток як ключовий фактор конкурентоспроможності країн у глобальній економіці відображає їх здатність адаптуватися до змін, залучати інвестиції у високотехнологічні галузі та створювати умови для розвитку креативної економіки, визначаючи рівень технологічного прогресу та ефективність впровадження новітніх рішень. Одним із найавторитетніших інструментів оцінки стану інноваційної екосистеми країн світу є Глобальний індекс інновацій (Global Innovation Index, GII) [13]. Згідно з даними звіту «Global Innovation Index 2024», Україна у 2024 році займає 55-те місце серед 132 країн. Проте, за критерієм оцінки політичного, регуляторного та бізнес-середовища, що має безпосередній вплив на інноваційний розвиток, Україна знаходиться на 107-му місці в глобальному рейтингу інновацій [14]. Динаміка рейтингу України в системі оцінки інновацій за 2020–2024 роки свідчить про поступове погіршення позицій країни за ключовими показниками (рис. 1).

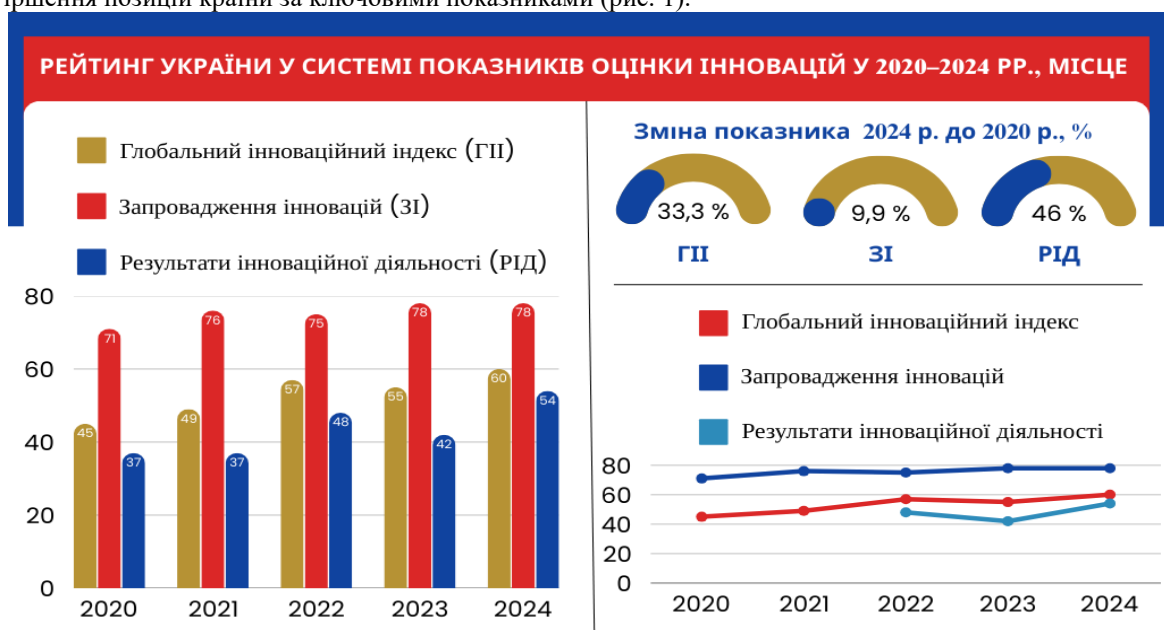

Рис. 1. Рейтинг України у системі показників оцінки інновацій за 2020–2024 рр.

Джерело: сформовано на основі [13; 14]

Відповідно до наведених показників глобальний інноваційний індекс (ГІІ) показав стабільну негативну тенденцію. Якщо у 2020 році Україна займала 45-те місце, то у 2024 році її позиція опустилася до 60-го місця (погіршення показника відбулося на 33,3%), що свідчить про недостатній рівень інноваційної спроможності на національному рівні. Показник запровадження інновацій (ЗІ) демонструє мінімальні коливання. Після підйому у 2021 році на 76-те місце спостерігається стійке погіршення до 78-го місця у 2023–2024 роках, зміна у відсотках 2024 рік до 2020 становить погіршення показника на 9,9%. Така динаміка вказує на проблеми в інтеграції інноваційних підходів у процеси створення доданої вартості. Результати інноваційної діяльності (РІД) зазнали суттєвих змін. Якщо у 2020 році Україна посідала 37-ме місце, то у 2024 році її позиція погіршилася до 54-го місця (на 46%), що є тривожним сигналом щодо ефективності використання інноваційних ресурсів у виробництві та інших сферах діяльності вітчизняних суб'єктів бізнесу.

З огляду на зниження ключових показників, стає очевидною потреба у суттєвій модернізації інформаційного супроводу управлінських впливів щодо інноваційної діяльності бізнес-суб'єктів, яка включає: впровадження сучасних цифрових технологій для реалізації, обліку та моніторингу інновацій; удосконалення методології оцінки результативності інновацій; підтримку бізнесу через стимулювання інвестицій у новітні технології та розробки. Визначальним є системний підхід до реформування облікових процесів як передумова створення сприятливого середовища для розвитку інноваційної діяльності бізнес-суб'єктів та посилення конкурентоспроможності України на міжнародній арені. З огляду на важливість оптимізації облікового забезпечення інноваційних процесів, розроблено і запропоновано до впровадження інфологічну модель облікової політики, яка сприяє деталізації доходів, витрат і результатів інноваційної діяльності підприємств, забезпечуючи прозорість, точність та адаптивність облікових процесів до вимог сучасного ринку (табл. 1).

Таблиця 1

Інфологічна модель облікової політики бізнес-суб'єктів в частині доходів, витрат і результатів інноваційної діяльності

Компонент	Складові елементи	Опис	Цифрові інструменти та технології
1. Доходи			
1.1. Види доходів	- Дохід від реалізації інноваційної продукції; - дохід від реалізації інноваційних товарів; - дохід від інноваційних послуг; - інші доходи	Доходи: від реалізації інноваційної продукції; товарів; послуг; роялті та інших доходів від використання інноваційних розробок; у вигляді грантів або іншої безоплатної допомоги; від передачі технологій, створених підприємством	Модулі фінансового обліку ERP-систем, BI-аналітика для класифікації доходів
1.2. Джерела доходів	- Продаж інноваційної продукції; - ліцензії та роялті; - гранти та державні субсидії	Різні види доходів, що виникають у процесі реалізації інноваційних продуктів або послуг.	ERP-системи, CRM-системи
1.3. Момент визнання	- Дата укладання угоди; - дата поставання; - визнання після досягнення етапу інноваційного циклу	Критерії, за якими визначається дохід у фінансовому обліку.	Автоматизація обліку транзакцій
2. Витрати			
2.1. Прямі витрати	- Витрати на НДДКР; - матеріали для прототипів; - зарплата команди розробників; - витрати некапітального характеру, пов'язані з удосконаленням технології та організації виробництва та з забезпеченням якості продукції; - інші витрати операційної діяльності	Безпосередні витрати, пов'язані з розробкою та впровадженням інновацій.	Управління проектами (наприклад, Jira, Asana), модулі фінансового обліку ERP-систем
2.2. Непрямі витрати	- Адміністративні витрати; - витрати на збут	Витрати, які складно безпосередньо пов'язати з конкретним інноваційним продуктом.	Системи обліку витрат (SAP, Oracle)
2.3. Капітальні витрати	- Інвестиції у патенти та ліцензії; - розробка ІТ-рішень; - купівля обладнання для досліджень	Витрати, які капіталізуються для майбутнього використання.	Модулі фінансового обліку ERP-систем
2.4. Оцінка витрат	- Вибір бази для розподілу (години роботи, обсяги виробництва тощо); - розподіл за центрами відповідальності	Механізм оцінки і розподілу витрат між проектами та підрозділами.	Аналітичні платформи (Power BI, Tableau)
3. Результати			
3.1. Результати діяльності	- Результат інноваційної діяльності; - результат від інноваційних інвестицій; - результати від списання інноваційних проектів	Відображення фінансового результату за операціями, пов'язаними з інноваціями, від інвестицій у розробку та впровадження інновацій, збитків або доходів, пов'язаних із форс-мажорними обставинами	Модулі фінансового обліку ERP-систем

Компонент	Складові елементи	Опис	Цифрові інструменти та технології
3.2 Економічна вигода	- Рентабельність інвестицій (ROI); - рівень доходності інноваційних проєктів	Визначення економічних результатів на основі співвідношення доходів і витрат.	Big Data Analytics, AI для прогнозування
3.3. Соціальні результати	- Підвищення зайнятості; - соціальні блага для регіону; - внесок у суспільний розвиток	Оцінка впливу інноваційної діяльності на соціальну сферу.	Інструменти ESG-аналітики
3.4. Екологічні результати	- Зниження вуглецевого сліду; - оптимізація використання ресурсів; - енергоефективність	Відрізняння екологічного ефекту від реалізації інновацій відповідно до принципів ESG.	Платформи оцінки стійкості (SASB, GRI)
3.5. Інтеграція результатів	- Загальний фінансовий результат; - вплив на вартість компанії; - формування звітності	Інтеграція всіх результатів для підготовки управлінських і фінансових звітів.	Програмне забезпечення для складання фінансових звітів

Джерело: сформовано на основі [15- 17].

Розроблена інфологічна модель враховує всі ключові джерела доходів від інноваційної діяльності: продаж інноваційної продукції, ліцензії, роялті, гранти, субсидії. Чітко визначені критерії моменту визнання доходів сприяють підвищенню об'єктивності фінансової звітності. Використання цифрових інструментів, таких як ERP- і CRM-системи, дозволяє автоматизувати моніторинг доходів. Також рекомендована модель передбачає поділ витрат на прямі, непрямі та капітальні, що забезпечує прозорість обліку інноваційних витрат. Використання сучасних цифрових рішень для управління витратами (SAP, Oracle, Jira) покращує контроль і аналітику витрат, а механізм розподілу витрат за центрами відповідальності оптимізує управління проєктами. Згідно представленої моделі результати інноваційної діяльності оцінюються на основі таких показників, як ROI та рівень доходності, із залученням Big Data Analytics і AI для прогнозування. Модель враховує соціальні та екологічні результати, що відповідає принципам ESG і забезпечує гармонійний розвиток бізнесу та суспільства. Інтеграція фінансових, соціальних і екологічних результатів у звітність дає змогу бізнес-суб'єктам ефективно планувати і оцінювати свою діяльність [18]. В комплексі це дозволяє значно підвищити якість управління інноваційною діяльністю, створюючи передумови для раціонального використання ресурсів, зниження ризиків та забезпечення сталого розвитку бізнесу в умовах глобальних викликів.

Важливим елементом облікової політики суб'єктів бізнесу є формування Робочого плану рахунків з виділенням субрахунків другого і третього порядку для деталізації інформації про витрати, доходи та результати інноваційної діяльності, з метою більш точного аналізу і ефективного управління фінансовими потоками підприємства (рис. 2).

Механізми реалізації облікової політики на основі інфологічної моделі в частині доходів, витрат і результатів інноваційної діяльності спрямовані на створення інтегрованої, адаптивної та прозорої системи обліку, яка враховує специфіку інноваційних процесів і дозволяє ефективно управляти фінансовими, соціальними та екологічними аспектами діяльності підприємства. Така модель є основою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, підвищення точності фінансової звітності та адаптації до змінюваних умов бізнес-середовища (табл. 2).

Таблиця 2

Механізми і цифрові рішення реалізації облікової політики в частині доходів, витрат і результатів від інноваційної діяльності

Етап реалізації	Опис дій	Механізм реалізації	Цифрові інструменти та технології
1. Аналіз поточної облікової політики			
1.1. Оцінка відповідності	Аналіз існуючих підходів до обліку доходів, витрат і результатів від інноваційної діяльності.	Проведення внутрішніх аудитів фінансових операцій, співставлення з нормативними вимогами.	ERP-системи (SAP, Oracle), BI-платформи (Tableau, Power BI).
1.2. Визначення прогалин	Виявлення слабких місць в обліковій політиці, які не враховують специфіку інновацій.	Використання інструментів аналізу ризиків, побудова SWOT-матриць для оцінки поточної політики.	Аналітичні системи для ризик-менеджменту.
2. Проксування інфологічної моделі			
2.1. Формування структури	Визначення елементів моделі: категорії доходів, витрат і результатів, їх взаємозв'язки.	Моделювання бізнес-процесів з використанням методів процесного управління.	Платформи BPM (Business Process Management), наприклад, ARIS.
2.2. Створення інформаційної бази	Розробка єдиної бази даних для збору та аналізу інформації про інноваційну діяльність.	Інтеграція різних джерел даних у єдину базу для забезпечення прозорості.	Data Warehouse, Big Data-системи (Hadoop, Snowflake).
3. Інтеграція моделі у бізнес-процеси			
3.1. Налаштування автоматизації	Впровадження автоматизованих систем для обліку доходів, витрат і результатів від інноваційної діяльності.	Автоматизація розрахунків через фінансові модулі ERP-систем, налаштування цифрових робочих процесів.	ERP-системи (SAP, Microsoft Dynamics).
3.2. Встановлення контролю	Створення механізмів контролю за точністю і своєчасністю облікових операцій.	Впровадження внутрішнього контролю та моніторингу за допомогою аналітичних платформ.	BI-системи, аналітичні інструменти (Tableau, Power BI).

4. Оперативне управління даними			
4.1. Моніторинг ефективності	Відстеження економічних, соціальних і екологічних результатів інноваційної діяльності.	Регулярний аналіз ключових показників ефективності (KPI).	Інструменти KPI-аналізу (QlikView, Looker).
4.2. Звітування	Формування звітності за доходами, витратами та результатами відповідно до міжнародних стандартів.	Налаштування форматів звітності згідно з МСФЗ та принципами ESG.	Платформи для фінансової звітності (Hyperion, Adaptive Insights).
5. Оцінка та вдосконалення моделі			
5.1. Зворотний зв'язок	Аналіз відгуків користувачів моделі, внесення змін для підвищення ефективності.	Проведення регулярних нарад із зацікавленими сторонами.	Інструменти для збору відгуків (SurveyMonkey, Microsoft Forms).
5.2. Впровадження інновацій	Оновлення моделі на основі нових технологій і змін у регуляторному середовищі.	Впровадження адаптивних підходів, оновлення програмного забезпечення.	Штучний інтелект (AI), машинне навчання для прогнозування.

Джерело: авторська розробка

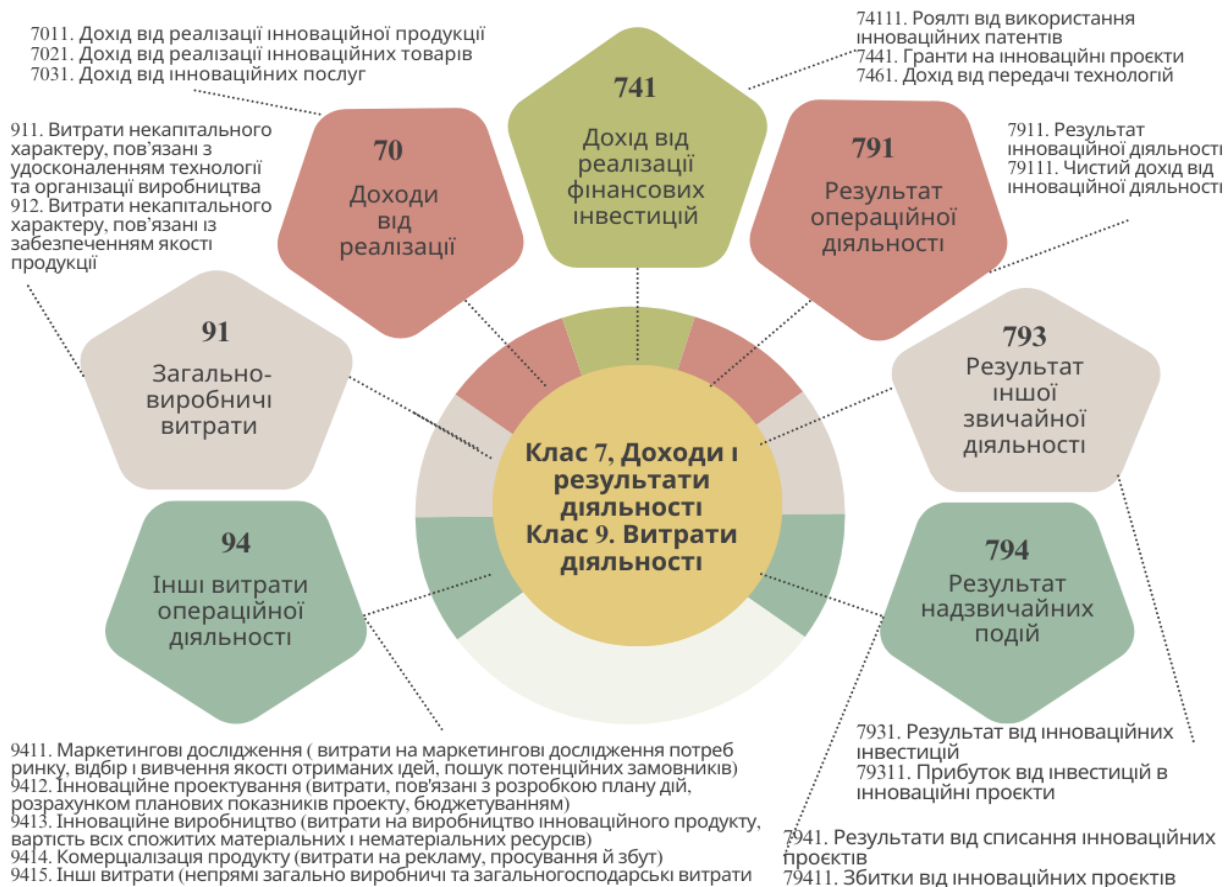

Рис. 2. Рекомендована система субрахунків другого і третього порядку для обліку доходів, витрат і результатів інноваційної діяльності

Джерело: авторська розробка

Одним з ключових механізмів реалізації облікової політики є інтеграція цифрових технологій, таких як штучний інтелект (AI), машинне навчання та Big Data аналіз, які дозволяють автоматизувати облікові процеси, забезпечуючи підвищену точність, швидкість обробки даних та зменшення ймовірності помилок [19]. Автоматизація облікових процесів дозволяє знижувати витрати на управління і підвищувати ефективність облікових систем в умовах постійних змін [20].

В цілому викладене доводить, що розробка облікової політики на основі запропонованої інфологічної моделі є дієвим інструментом управління інноваційною діяльністю бізнес-суб'єктів, що забезпечує підвищення конкурентоспроможності та сталий розвиток відповідно до сучасних викликів і розвитку ринку.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Розбудова інтегрованої інформаційної системи управління інноваційною діяльністю бізнес-суб'єктів сприяє стандартизації даних про доходи, витрати і результати реалізації інновацій, оптимізації їх подання у зручному форматі, забезпечує комплексний підхід до організації і здійснення обліково-

аналітичних процедур. Пріоритетним є формування і реалізація облікової політики виходячи зі специфіки інноваційної діяльності відповідно до наявних нормативних вимог, методичних підходів і цифрових рішень. Автоматизація процедур обліку із застосуванням ERP-систем і цифрових інструментів знижує ймовірність помилок, підвищує точність і оперативність обробки інформації. Впровадження механізмів внутрішнього контролю гарантує достовірність і своєчасність фінансових операцій, що є важливим для досягнення стабільності управлінських процесів. Постійний аналіз результативності облікової моделі дозволяє оцінювати ефективність інноваційної діяльності з урахуванням економічних, соціальних і екологічних критеріїв. Орієнтація звітності на міжнародні стандарти, такі як IFRS та ESG, сприяє підвищенню прозорості бізнесу, довіри з боку інвесторів і партнерів, а також покращує репутацію підприємства. Інтеграція інноваційних технологій, зокрема штучного інтелекту та алгоритмів машинного навчання, підвищує гнучкість облікової політики та сприяє її адаптації до стрімких змін у зовнішньому середовищі. Перспективи подальших наукових пошуків полягають у розробці методичних положень з формування управлінської звітності із дотриманням вимог транспарентності обліково-аналітичної інформації у фокусі генерування вихідних даних для оцінювання й прогнозування ефективності інновацій.

Література

1. Кучеренко Т.Є., Ратушна О.П., Мельник Л.Ю. Облік фінансування інноваційної діяльності підприємства. *Облік і фінанси*. 2019. № 1 (83). С. 35–43. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2019_1_7
2. Макарович В.К. Критичний аналіз чинної моделі фінансового обліку інноваційного капіталу та шляхи її розвитку. *Економіка, управління та адміністрування*. 2024. № 1(107). С. 111–119.
3. Кафка С. Інноваційна діяльність та облік цільового фінансування інноваційних проєктів. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2017. Вип. 1-2. С. 38-48.
4. Канцедал Н. А., Пономаренко О. Г. Організаційно-методичні особливості документування та обліку об'єктів інноваційного походження. *Вісник ХНАУ ім. В.В.Докучаєва. Серія Економічні науки*. 2019. № 3. С. 45-56.
5. Коваль Л. В. Облік інноваційної діяльності. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2019. № 3. С. 117-131.
6. Грибовська Ю. М. Облік витрат на інновації: сучасний стан та перспективи розвитку. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Вип. 23. 612-617.
7. Згалат-Лозинська Л. О., Лич В. М. Актуальні проблеми стратегічного управлінського обліку витрат в системі інноваційного розвитку підприємств. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 46. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-72>.
8. Кашена Н. Б., Нестеренко І. В. Організаційні аспекти реінжинірингу обліку еко-інновацій в інформаційній системі управління підприємством. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2024. Вип. 1 (35). С. 32-44. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/54667>
9. Макарович В. К. Концептуальна проблема обліку інноваційного капіталу підприємства: причини виникнення. *Економіка, управління та адміністрування*. 2022. № 4. С. 65–71. DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2022-4\(102\)-65-71](https://doi.org/10.26642/ema-2022-4(102)-65-71).
10. Нестеренко І. В. Актуальні проблеми обліку та аудиту інвестиційної діяльності підприємства. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2011. Вип. 2. С. 61–68. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/18734>
11. Акімова Н.С., Янчева Л.М. Організація обліку інноваційної діяльності: вітчизняні та міжнародні аспекти. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2021. Вип. 2(34). С. 18-34. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/3219>
12. Федун В., Люба А., Ковтонюк І. Цифрові інновації та їх вплив на бухгалтерський облік. *Економічний аналіз*. 2024. Том 34. № 2. С. 440–452. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.02.440>
13. Global Innovation Index 2024. URL: <https://www.wipo.int/web-publications/global-innovation-index-2024/en/>
14. Overview of Ukraine's rankings in the seven areas of the GII in 2024. URL: <https://www.wipo.int/gii-ranking/en/ukraine/section/area-rankings>
15. Нестеренко І.В., Чміль Є.Л. Диджиталізація формування облікової інформації про інноваційну діяльність суб'єктів бізнесу. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. Вип. 6(06). С. 56–62. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.6-1125>
16. Прохорова В. В., Божанова О. В. Стратегічно-орієнтовані напрями інноваційного розвитку промислового підприємства. *Економічний вісник*. 2020. № 2. С. 132–140.
17. Kashchena N., Nesterenko I., Chmil H., Kovalevska N., Velieva V., Lytsenko, O. Digitalization of biocluster management on basis of balanced scorecard. *Journal of Information Technology Management*. 2023. Vol. 15. Issue 4. Pp. 80-96. DOI: <https://doi.org/10.22059/jitm.2023.94711>
18. Левицький В., Радинський С., Дячун О. Нормативно-правове забезпечення інноваційної та інвестиційної діяльності промислових підприємств України. Соціально-економічні проблеми і держава. Вип. 2 (27). 2022. С. 25–34. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2022/22lvoppu.pdf>

19. Кашчена Н.Б., Нестеренко І.В. Цифровізація та екологізація інноваційного розвитку бізнесу: маркетингові аспекти повоєнного відновлення. Маркетинг у підприємстві, біржовій діяльності та торгівлі в SMART-суспільстві: управлінський, інноваційний та методичний виміри : колективна монографія / За наук. ред. І.В. Перезової. Львів : Видавець Кошовий Б.-П.О., 2023. С. 482–504. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/31522>

20. Пермінова С., Ситник Н., Чупріна М. Інноваційна діяльність в Україні в період воєнної агресії: тенденції та перспективи. *Економіка та суспільство*. 2024. № 59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-62>

References

1. Kucherenko T. Ye., Ratushna O. P., Melnyk, L. Yu. (2019). Accounting for the financing of innovative activities of the enterprise [Accounting for financing of innovative activities of the enterprise]. *Oblik i finansy*, 1, 35-43 [in Ukrainian]
2. Makarovych, V. K. (2022). The conceptual problem of accounting for the enterprise's innovative capital: the causes of its occurrence [Critical analysis of the current model of financial accounting of innovation capital and ways of its development]. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, 4, 65–71. DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2022-4\(102\)-65-71](https://doi.org/10.26642/ema-2022-4(102)-65-71) [in Ukrainian].
3. Kafka S. (2017). Innovative activity and accounting of targeted financing of innovative projects [Innovative activities and accounting for targeted financing of innovative projects]. *Instytut bukhhalterskoho obliku, kontrol ta analiz v umovakh hlobalizatsii*, 1-2, 38-48 [in Ukrainian].
4. Kantsedal N. A., Ponomarenko O. H. (2019). Organizational and methodological features of documentation and accounting of objects of innovative origin [Organizational and methodological features of documenting and accounting for objects of innovative origin]. *Visnyk KhNAU im. V.V.Dokuchaieva. Seriya Ekonomichni nauky*, 3, 45-56 [in Ukrainian].
5. Koval L. V. (2019). Accounting for innovative activity [Облік інноваційної діяльності]. *Economy. Finances. Management: topical issues of science and practice*, 3, 117-131 [in Ukrainian].
6. Hrybovska Yu. M. (2018). Accounting for innovation costs: current state and prospects розвитку [Accounting for Innovation Expenses: Current Status and Development Prospects]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, 23, 612-617 [in Ukrainian].
7. Zghalat-Lozynska L. O., Lych V. M. (2022). Actual problems of strategic management cost accounting in the system of innovative development of enterprises [Actual Problems of Strategic Management Cost Accounting in the System of Innovative Development of Enterprises]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 46. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-72> [in Ukrainian].
8. Kashchena N. B., Nesterenko I. V. (2024). Orhanizatsiini aspekty reingynirynhu obliku eko-innovatsii v informatsiini systemi upravlinnia pidpriemstvom [Organizational aspects of reengineering of eco-innovation accounting in the enterprise management information system]. *Ekonomichna stratehiia i perspektvy rozvytku sfery torhivli ta posluh*. Vol. 1 (35). Pp. 32-44. Available at: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/54667> [in Ukrainian].
9. Makarovych V. K. (2022). The conceptual problem of accounting for the enterprise's innovative capital: the causes of its occurrence [The Conceptual Problem of Accounting for the Enterprise's Innovation Capital: Reasons for its Occurrence]. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, 4, 65–71. DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2022-4\(102\)-65-71](https://doi.org/10.26642/ema-2022-4(102)-65-71) [in Ukrainian].
10. Nesterenko I. V. (2011). Aktualni problemy obliku ta audytu investytsiinoi diialnosti pidpriemstva. [Actual problems of accounting and audit of investment activity of the enterprise] *Ekonomichna stratehiia i perspektvy rozvytku sfery torhivli ta posluh*. Vol. 2. Pp. 61–68. Available at: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/18734> [in Ukrainian]
11. Akimova N., Yancheva L. (2021). Orhanizatsiia obliku innovatsiinoi diialnosti: vitchyzniani ta mizhnarodni aspekty [Organization of accounting for innovative activity: national and international aspects]. *Ekonomichna stratehiia i perspektvy rozvytku sfery torhivli ta posluh*. Vol. 2 (34). Pp. 18-34. Available at: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/3219> [in Ukrainian].
12. Fedun V., Liuba A., Kovtoniuk I. (2024). Tsyfrovi innovatsii ta yikh vplyv na bukhhalterskyi oblik [Tsyfrovi innovatsii ta yikh vplyv na bukhhalterskyi oblik] *Ekonomichnyi analiz*. Vol. 34. (2). Pp. 440–452. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.02.440> [in Ukrainian].
13. Global Innovation Index (2024). Available at: <https://www.wipo.int/web-publications/global-innovation-index-2024/en/>
14. Overview of Ukraine's rankings in the seven areas of the GII in 2024. Available at: <https://www.wipo.int/gii-ranking/en/ukraine/section/area-rankings>
15. Nesterenko I.V., Chmil Ye.L. (2023). Dydzhytalizatsiia formuvannia oblikovoi informatsii pro innovatsiinu diialnist subiektiv biznesu [Digitalization of the formation of accounting information on the innovative activities of business entities]. *Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka*. Vol. 6(06). Pp. 56–62. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.6-1125> [in Ukrainian].
16. Prokhorova V. V., Bozhanova O. V. (2020). Stratehichno-oriientovani napriamy innovatsiinoho rozvytku promyslovoho pidpriemstva. [Strategically oriented directions of innovative development of an industrial enterprise]. *Ekonomichniy visnyk*, 2. Pp. 132–140. [in Ukrainian].
17. Kashchena N., Nesterenko I., Chmil H., Kovalevska N., Velieva V., Lytsenko O. (2023). Digitalization of biocluster management on basis of balanced scorecard. *Journal of Information Technology Management*, 15(4), 80-96. DOI: <https://doi.org/10.22059/jitm.2023.94711>
18. Levytskyi V., Radynskiy S., Dyachun O. (2022). Normatyvno-pravove zabezpechennya innovatsiynoyi ta investytsiynoyi diialnosti promyslovykh pidpriemstv Ukrainy [Regulatory and legal support of innovation and investment activities of industrial enterprises of Ukraine]. *Socio-economic problems and the state*. Vol. 2 (27). Pp. 25–34. Available at: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2022/22lvoppu.pdf> [in Ukrainian].
19. Kashchena N.B., Nesterenko I.V. (2023). Tsyfrovizatsiia ta ekolohizatsiia innovatsiinoho rozvytku biznesu: marketynhovi aspekty poviennoho vidnovlennia [Digitalization and greening of innovative business development: marketing aspects of post-war recovery]. *Marketynh u pidpriemnytstvi, birzhovii diialnosti ta torhivli v SMART-suspilstvi: upravlinskyi, innovatsiynyi ta metodychnyi vymiry : kolektyvna monohrafiia / Za nauk. red. I.V. Perevozovoi*. Lviv: Vydavets Koshovyi B.-P.O.. Pp. 482–504. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/31522> [in Ukrainian].
20. Perminova, S., Sytnyk, N., & Chuprina, M. (2024). Innovatsiina diialnist v ukraini v period voiennoi ahresii: tendentsii ta perspektvy [Innovation in Ukraine during the period of military aggression: trends and prospects]. *Ekonomika ta suspilstvo*, (59). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-62> [in Ukrainian].